

РОЛЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

20—22 червня 2012 року у Ріо-де-Жанейро відбулася Конференція Організації Об'єднаних Націй зі сталого розвитку — Конференція «РІО+20». Через 20 років після проведення «Саміту Землі» світові лідери вчергове зібралися в Бразилії для прийняття важливих рішень у сфері сталого розвитку, у тому числі в системі освіти, які є визначальними для майбутнього нашої планети.

В ексклюзивному інтерв'ю для ЗМІ виконавчий координатор Конференції «РІО+20» Елізабет Томпсон зазначила: «Освіта перебуває у стадії трансформації. Ми повинні розбудувати цілісну систему вивчення суспільством питань сталого розвитку і на цій основі сприяти трансформації сучасної «коричневої» моделі глобальної економіки до «зеленого» типу. Змінювати ставлення людей до цієї проблеми можна і потрібно за посередництвом формальної та неформальної

Для забезпечення сталого розвитку нашої планети вкрай необхідним є чітке усвідомлення об'єктивності та важливості тих трансформаційних процесів, що нині відбуваються у світі. Саме з таким закликом звернулися до світової громадськості учасники Конференції «РІО+20», акцентуючи особливу увагу на ключовій ролі освіти у поширенні та популяризації ідей сталого розвитку в нинішніх умовах тотального та швидкого виснаження природних ресурсів. Фундаментальною основою сучасної освіти, як було проголошено, має стати усвідомлення та донесення до людей важливості глобальних викликів, перед якими опинилося світове суспільство. У складеному учасниками всесвітнього форуму Інтернаціоналі освіти наголошується на необхідності зміни самої парадигми суспільного устрою, глобальне поширення якої великою мірою залежить від системи освіти. У свою чергу, цілі розвитку останньої мають відображати пріоритет якісного удосконалення національних моделей економічних систем, їхню переорієнтацію на засади сталого розвитку. Нині вкрай необхідно не лише врятувати і захистити природу, а й відродити ті духовні цінності, які сприятимуть продуктивній взаємодії між людьми.

освіти». За результатами Конференції понад 200 університетів з 50-ти країн світу підтримали ініціативу запровадження в навчальний процес концепції сталого розвитку. «Вивчення прикладів сталого розвитку в курсі всіх можливих навчальних дисциплін має бути як в університетах, так і бізнес-школах, аби кожен випускник мав змогу і був готовий підтримувати ці ідеї у своїй майбутній діяльності» — зауважила Елізабет Томпсон.

За результатами проведення форуму університетські лідери домовились підписати спільну декларацію та утворити спеціальну інституцію, яка сприяла б інтеграції принципів сталого розвитку в освіту. Декларація містить низку ключових позицій, які визначають готовність та бажання університетів співпрацювати за такими напрямками:

1. *Поширення знань щодо концепції сталого розвитку.* Викладання концепцій сталого розвитку і забезпечення того, аби відповідний матеріал становив певну частину основної навчальної програми за всіма дисциплінами, дозволяючи майбутнім випускникам університетів розвивати компетенції, необхідні для відтворення робочої сили та людського капіталу, що відповідалі за сталий розвиток. Навчальні заклади

декларують також готовність здійснювати підготовку професіоналів-практиків у цій галузі.

2. *Підтримка наукових досліджень у сфері сталого розвитку.* Заохочення досліджень сталого розвитку з метою досягнення кращого наукового розуміння відповідного кола питань та забезпечення на цій основі ефективного обміну науковими знаннями, у тому числі їхня трансформація в нові та інноваційні технології.

3. *Утворення зелених університетських містечок.* Забезпечення екологічності університетських кампусів за допомогою: підвищення ефективності використання енергії, води і матеріальних ресурсів в будівлях; надання студентам і професорсько-викладацькому складу можливостей академічної мобільності, заснованої на принципах сталого розвитку; прийняття ефективних програм для мінімізації, рециркуляції та повторного використання відходів.

4. *Підтримка зусиль із забезпечення сталості в громадах.* Декларується необхідність

розбудови такої моделі співпраці громад із місцевою владою, за якої б створювалися ефективні спільноти в плані використання ресурсів із притаманним для них високим ступенем соціальної інтеграції та незначним «екологічним відбитком» (мінімальні екологічні наслідки від життєдіяльності).

5. *Участь у міжнародних рамкових ініціативах* зі сталого розвитку та обмін їхніми результатами.

Очікується, що зобов'язання, які взяли на себе ректори і декани університетів, підписавши Декларацію, виконуватимуться завдяки розробленню та успішній реалізації стратегій сталого розвитку вищих навчальних закладів.

Підготувала **М. Тищенко**, канд. екон. наук., науковий співробітник Інституту вищої освіти КНЕУ; за матеріалами звіту «From Rio to Rio: A 20-year Journey to Green the World's Economies» (<http://www.uncsd2012.org>).

ДОСЛІДНИЦЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ ТА МАЙБУТНЄ АМЕРИКИ: 10 ПРОРИВНИХ ЗАХОДІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ПРОЦВІТАННЯ ТА БЕЗПЕКИ Сполучених Штатів

Нещодавно побачив світ звіт «Дослідницькі університети та майбутнє Америки: 10 проривних заходів, необхідних для процвітання та безпеки Сполучених Штатів», автори якого проаналізували сучасний стан дослідницьких університетів у США, спрогнозували, яку роль ці установи відіграватимуть через 10—20 років, та запропонували заходи, що їх необхідно вжити, аби посилити роль дослідницьких університетів у реалізації стратегічних цілей соціально-економічного розвитку держави.

У звіті зазначається, що інноваційна діяльність є рушійною силою економічного зростання, створення нових видів економічної діяльності та робочих місць, підвищення стандартів життя як у Сполучених Штатах, так і в усьому світі. Автори документа акцентують увагу на тому, що основним джерелом нових знань і талановитих випускників, які можуть застосовувати ці знання для досягнення національних цілей, є дослідницькі університети.

Ці заклади мають значну підтримку з боку національного уряду, працюють у партнерстві з американським бізнесом та користуються повагою в суспільстві завдяки високій якості освіти та досліджень. Разом з тим у матеріалах звіту зазначається, що останнім часом дослідницькі університети стикаються з багатьма викликами: економічними, демографічними проблемами, глобальною конкуренцією, постійною появою нових технологій.

Автори наголошують на тому, що навіть у той час, коли інші нації наслідують досвід США у створенні дослідницьких університетів, прихильність американського уряду до стійкого та продуктивного партнерства з ними останнім часом дещо ослабла. Висловлюючи занепокоєння тим, що національні дослідницькі університети перебувають у небезпеці, сенатори О. Дамар, Б. Мікульські та члени Палати представників Б. Гордон та Р. Хол звернулися в 2009 р. до Національної академії з проханням оцінити конкурентне становище вітчизняних державних та приватних дослідницьких університетів і надати відповідь